

## POSTANOWIENIE

Dnia 30 sierpnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania J.B.  
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.  
o prawo do emerytury,  
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń  
Społecznych w dniu 30 sierpnia 2018 r.,  
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 maja 2017 r., sygn. akt III AUa [...] /16,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.**

### UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 23 maja 2017 r. oddalono apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 10 sierpnia 2016 r., mocą którego zmieniono decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. z dnia 23 marca 2016 r. i przyznano J.B. prawo do emerytury od dnia 1 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy uznał, że ubezpieczony wykazał piętnastoletni staż pracy w warunkach szczególnych, albowiem do sumy tych okresów zaliczeniu podlegają okresy korzystania przez ubezpieczonego z zasiłków chorobowych. Sąd Okręgowy zauważył, że sporny przepis (art. 32 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270, dalej ustawa emerytalna) został wprowadzony do systemu prawa dopiero ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i

rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264). W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto rozwiązanie, że do okresów pracy w szczególnym warunkach wlicza się okresy niezdolności do pracy z powodu choroby i macierzyństwa oraz okresy urlopu udzielanego dla poratowania zdrowia sprzed 1 lipca 2004 r., to jest przed dnia wejścia w życie art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej (zob. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2013 r., III UZP 10/03, OSNP 2004 nr 5, poz. 87; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., II UK 219/04, OSNP 2005 nr 22, poz. 361).

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia i rozważania prawne Sądu pierwszej instancji. Dodatkowo podniósł, że spór między stronami ograniczył się do weryfikacji sumy stażu pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza czy wlicza się do niej okresy korzystania przez ubezpieczonego z zasiłków chorobowych po dniu 14 listopada 1991 r. w wymiarze 1 roku, 1 miesiąca i 24 dni, co finalnie prowadzi do uzyskania przez niego 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny nie podzielił poglądu organu rentowego, że okresy zwolnień lekarskich po dniu 14 listopada 1991 r. nie podlegają wliczeniu do sumy lat pracy w szczególnych warunkach. W sprawie przypadały one przed dniem 1 lipca 2004 r., to jest przed dniem wejścia w życie art. 32 ust. 1a ustawy emerytalnej. Jednocześnie brak przepisów przejściowych ustawy nowelizującej wywiera skutek jedynie na przyszłość (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2008 r., K 33/06, OTK-A 2008 nr 6, poz. 106). Zatem sporny przepis nie ma zastosowania do tych pracowników, którzy jak wnioskodawca, określony w art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej warunek stażu pracy w szczególnych warunkach, spełnili przed dniem 1 lipca 2004 r.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny oddalił apelację organu rentowego z mocy art. 385 k.p.c.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego złożył Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O., zaskarżając go w całości i wskazując na naruszenie prawa materialnego, to jest art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 1a pkt 1 ustawy emerytalnej w związku z § 2 ust. 1, § 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników

zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43, dalej rozporządzenie z 1983 r.), przez ich niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji zaliczenie do okresów pracy w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa, a tym samym wadliwe przyznanie emerytury ubezpieczonemu, skoro ów nie legitymował się wymaganym okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach (brak 15 lat pracy).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na wnioskowaniu, że w sprawie doszło do oczywistego naruszenia prawa materialnego (art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej w związku z § 4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia z 1983 r.), bowiem treść normy jest jasna i wyklucza zaliczenie do zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby lub macierzyństwa. Przedmiotowy defekt jest widoczny przy użyciu wykładni językowej, która w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych ma pierwszeństwo.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługuje na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398<sup>4</sup> § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398<sup>9</sup> § 1 k.p.c.

Skarżący stoi na stanowisku, że w sprawie mamy do czynienia z podstawą wymienioną w art. 398<sup>9</sup> § 1 pkt 4 k.p.c. (skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona). Ma rację skarżący, że tego rodzaju stanowisko oznacza *prima facie* defekt rozstrzygnięcia, bez konieczności poszukiwania pogłębionej wiedzy prawniczej i bez potrzeby uzupełniania materiału dowodowego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Pojęcie „oczywistego” naruszenia prawa należy do sfery obiektywnej i wymaga wykazania, że podniesione zarzuty naruszenia podstaw zaskarżenia były ewidentnie zasadne bez potrzeby dokonywania szczegółowej lub ponownej weryfikacji kontestowanego stanu faktycznego.

Jednak już wstępny osąd sprawy skutecznie eliminuje stanowisko kasatora. W istotnej materii pomija się zupełnie stanowisko judykatury, które zostało szeroko przywołane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku. Z tej racji można jedynie dodatkowo nadmienić, że orzecznictwo Sądu Najwyższego zmierza w kierunku zrównania sytuacji pracowników, którzy nie wykonywali pracy, pobierając świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, także przed zmianą wprowadzoną ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r., co pozwala zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach okresy niezdolności do pracy sprzed dnia 1 lipca 2004 r. jako daty wprowadzenia nowej regulacji – dodania ust. 1a do art. 32 ustawy emerytalnej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 16 lipca 2009 r., II UK 388/08, LEX nr 533107; z dnia 21 maja 2009 r., II UK 370/08, OSNP 2011 nr 1-2, poz. 20; z dnia 17 września 2007 r., III UK 51/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 328; z dnia 30 stycznia 2008 r., I UK 204/07, OSNP 2009 nr 7-8, poz. 106; z dnia 6 stycznia 2009 r., I UK 194/08, LEX nr 737378). Wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy emerytalnej okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 tej ustawy obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 kwietnia 2010 r., II UK 313/09, OSNP 2011 nr 19-20, poz. 260; z 13 lipca 2011 r., I UK 12/11, LEX nr 989126; z 18 lipca 2007 r., I UK 62/07, OSNP 2008 nr 17-18, poz. 269). Podkreślenia wymaga, że do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach może być zaliczony jedynie okres niewykonywania pracy, za który

pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Mając powyższe na względzie, orzeczono w myśl art. 398<sup>9</sup> § 2 k.p.c.